

„Prost mora biti, prost moj rod!“

Vse bogastvo, kar ga ima svet, pride iz zemlje in na prvem mestu pa je v tem oziru človeški živež. Zlato in zlatni kamni nimajo brez živeža prav nobene vrednosti. In kdo pripravlja živež za vse stanovce? Ali ne kmet? Zato bi se smel in moral kmeti stan bolj spoštovati in od vlade (države) bolj podpirati nego trgovina in industrija. Žal, da temu ni tako, posebno na Slovenskem ne.

Kjer je več sinov pri hiši, navadno dobi starejši sin kmetijo, drugi pa gredo v mesta ali v rudokope, ker kmetija ne nese toliko dobička, da bi se mogli vsi doma vzdrževati. In ravno tako je z našim ženskim. Oni pa, ki je ostal na kmetiji, se trudi in v potu svojega obraza dela do smrti, če se hoče pošteno preživeti. Toraj se vidi, da je kmeti stan najtežavnejši stan na svetu.

Nek ga kmeta sem vprašal, zakaj pošilja svoje otroke v šulferajnsko šolo. Kmet mi odgovori: Zato, da jim ne bo treba na »gruntu« delati. Iz tega se vidi, kako nam nemške šole škodujejo. Te šole vzgojujejo otroke za mesta in tuje kraje in jim trgajo iz src ljubezen do slovenskega doma in do domačega kraja.

Tudi pri ustroju naših ljudskih šol je za kmeti škodljivo. Naj bi se že v ljudski šoli polagalo na srce ljubezen do domače grude in tudi podučevalo kaj o kmetijstvu. Seveda se pač morajo slovenski otroci bolj nemščine učiti, kakor da bi se brez nje živeti ne moglo. Mogoče se danes po nemško lažje strada...

Nek izvrsten učitelj mi je pravil, kako predrzni so sem privandri Nemci. Pred leti je kupil v Savinjski dolini Nemec tovarno. Ko prideta nekega dne s tem tovarnarjem skupaj, mu je rekel: »Zakaj pa Vi vaše učence boljše nemško ne učite, da se jaz ne morem z vašimi ljudmi pogovarjati?« Pa še več, kar je pisec teh vrst sam doživel. Imel sem opravke v tovarni na P. in vprašam uradnika nekaj po slovensko, a zavrne me takoj: »Hier muss man deutsch sprechen.« (Tukaj se mora nemško govoriti). Čudno! Sedaj nam že nemški privandri škriči hočejo ukazovati, kako naj mi na svoji zemlji govorimo. Zavoljo par tujcev pa bi naj že morali vsi nemško znati!

Ravno tako se nam Slovencem godi krivica pri raznih c. kr. uradih in na železnicah. Ker že nad 50 let kmetujem ter sem imel večkrat opraviti s takimi uradi, posebno na glavarstvu, da niso takšni privandri znali ali niso hoteli znati slovenski tako, da je moral biti vedno tolmač zraven. Večkrat sem pa tudi naletel na kakšnega nemškutarja, ki je dobro znal slovenski, pa ni hotel govoriti. Povsod se je slovenski jezik zapostavljal. Če je prišel cigan ali raztrgan capin, da je le nemško znal, pa je že imel prednost pred domačim slovenskim kmetom. Ali je to enakovrednost?

Zakaj nam vlada vendar ne da pri nas do mačih uradnikov, da morajo biti večinoma privandri tujci in potomci nekdanjih graščakov, ki smatrajo kmeta kot sužnja pa ne samo kmeta, ampak sploh Slovence bi naj temu »Herrenvolku« hlapčevali. Seveda pač mora biti tako, kakor nam iz Berolina komandirajo, da se čim prej doseže most do Adrije.

Tako ne more in ne sme biti še nadalje! »Prost mora biti, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod!« Da se to kmalu doseže, kličemo: Jugoslovanska misel naprej! Dokler se ne uresniči vse zahteve naše izjave od 30. majnika 1917, tako dolgo ne smemo mirovati!

Ko bo to doseženo potem bo v avstrijski Jugoslaviji prišel kmet do svoje veljave. Delujmo krepko, ne odnehajmo poprej, dokler ne dosežemo združene Jugoslavije pod vlado Habsburžanov. Savinjski kmet.

Kaj bo z našo mladino?

Napisal A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

Vojska zahteva vsestranske žrtve. Razum onih — ne vem, kako jih naj imenujem —, ki izrabljajo nesrečo domovine ter si na njene troške pridobivajo bogastvo, premoženje in dobro življenje, razum teh torej se moramo vsi žrtvovati.

Sedanji ostri čas zahteva žrtve tudi od naše mladine in sicer težke žrtve, ki jih bomo prav spoznali in čutili se le v bližnji bodočnosti. Mladina, otroci, ki so up in nada boljše prihodnosti, trpijo prvič, ker jim zvečine manjka vodilne roke za odgojo: očete so ponajveč pri vojaki, matere slabe, s polnimi rokami dela in s težko glavo skrbi, šola danes le postranska stvar, pomanjkanje učiteljev in če so v civilni službi, brigati se morajo za vse drugo bolj kakor za odgojo in pouk šolske mladine. Po mestih je mladina skoraj podivjala, na kmetih posurovela. Oblasti so sicer spočetka povzdignile svoj glas, češ, naj bi se mladini posebno sedaj posvetilo več skrbi, naj bi se občevala kot dragocen zaklad države in naj bi jo vzgojni činitelji privedli zdravo in nepokvarjeno iz sedanjega viharnega časa v pristanišče miru. Toda ti glasovi so se poizgubili v močnem vrtenju raznih bojnih dogodkov.

Večji otroci na deželi pomagajo staršem pri kmetem delu, na redni pouk pri njih niti misliti ni. Koliko otrok je zapustilo v zadnjih treh letih šolo, ki bodo pozneje bridko občutili pomanjkljivost šolskega pouka, zakaj pridobljeno znanje ne tiči dovolj globoko v njih notranjosti in ne more postati trajna duševna last. — Iz raznih dopisov, ki jih dobivamo dan za dnevom iz vrst naših slovenskih vojakov, je razvidno, da je sedanja šola — dasi je na nji še marsikaj pomanjkljivega — vendar le v polni meri izvrševala svojo nalogo. Prosim, le citajte razna pisma in poročila v »Slov. Gosp.« in uverili se boste, da pišejo slovi. vojniki zvečine lep, gladek slog, vidi in pozna se, da so ti ljudje doma mnogo čitali, da so se nadalje izobraževali. Veliko zaslugo imajo v tem oziru, kajpada, tudi naše mladinske organizacije, izobraževalna društva, katerih velik pomen za splošno ljudsko omiko se ne more utajiti. Po vojski bode seveda v tem oziru marsikaj drugače; vrste analfabetov se bodo začele množiti in manjkalo bode duševne podlage.

Vojni čas je za našo mladino težek, žrtvepoln čas. Tisoč in tisoč otrok je izgubilo očete, tisoč in tisoč otrok težko dela in s starši vred strada, da strada, in to v dobi, ko bi se moralo njih telo razvijati. Mladina sedanjih bojnih let bode nekoč, ko doraste, znala le malo povedati o blaženosti in sreči detinskih let, kakršne smo uživali nekdaj mi. Iz trde, jeklene sedanjosti jo vodi življenska pota v temno bodočnost.

Težka je naloga, brigati se v sedanjih razmerah za mladino, težko je skrbeti za nje odgojo in pouk, zakaj sto in sto drugih skrbi, zlasti skrb za vsakdanji kruh, nas obdaja, vendar kolikor moremo, brigajmo se za naš mladi naraščaj, ne krati mu brez velike sile potrebnega nauka. Četudi otroci sedaj še ne morejo pojmiti vrednosti dobre šolske naobrazbe, v poznejši dobi nam bodo hvaležni za našo skrb.

Domače klanje goveje živine.

Skrb, kako preživiti svoje družine in delavce, je nagnila že marsikaterega kmeta, da je zaklal doma kako govedo, meso posušil (prekadi) ali pa dal napraviti iz njega klobase za spomlad in poletje, ko bo večje in splošno pomanjkalo živil. Domače klanje govede pod 250 kg je dovoljeno. Cesarska namestnija je dne 20. septembra, kakor smo že poročali, izdala sledeči odlok:

»Ker bo najbrž vsled pičlosti krme v jeseni večje število živine na razpolago, je namestništvo na podlagi odloka z dne 24. januarja 1917, dež. zak. št. 6, in odredbenega lista obstoječo prepoved klanja govede omejilo, da smejo odslej dovoljevati okrajna glavarstva večjim podjetjem in kmetiskim posestnikom klati doma, ako je pričakovati, da se bo pridobljeno meso posušilo, okadilo ali na enak način ohranilo za poznejšo porabo, ko namreč ne bo več dovolj živine na razpolago in, ako se je zanesti, da dotične osebe mesa ne bodo prodale, marveč edino le v lastnem gospodinjstvu porabile. Ker treba ohraniti molzne krave za preskrbo mleka, vole za obdelovanje in skromni ostane velike živine pa za prehrano armade, ostane le mlada živina na razpolago, ter se sme klati na domu izključno le živali pod 250 kg žive teže.«

Ravnatelj graške živalske vnočevalnice Fr. Schreiter piše o tem:

»Čeravno se znižuje stanje živine neprenehoma, bode vendar treba z ozirom na pomanjkanje krme in možnost prezimljenja množino živine še znižati. Pri tem se odgovornim osebam vsiljuje vprašanje: »Kaj pa bo potem?« Pred vsem pa vprašanje: »Od kod naj vzame dežela v poletju, od marca do avgusta 1918 meso, ko se je že letos povprečno 100.000 glav na mesec porabilo, in posebno odkod naj se preskrbi naša armada?« Na te je treba podati praktičen in izvršljiv odgovor, ki se naj glasi: Povsod se bo moralo z živino in mesom bolj kakor doslej varčevati. Zaloga živine, ki je bila namenjena v porabo za drugo leto, a se bo radi pomanjkanja krme morala klati že letos, se ne bo smela več porabiti. Te zaloge mesa bo treba na vse mogoče načine in možnosti prihraniti za šest suhih mesecev prihodnjega leta. Z obširnejšim devoljenjem klanja pod 250 kg težke živine doma, zlasti pri gospodinjstvih pridelovalcev z večje potrebo mesa v jeseni 1917 je dana priložnost gospodarsko nevhvaležne krmojedce v dobro rejenem stanju poklati ter njih meso osušiti ali okaditi kot nadomestek svinjetine za prihodnje leto.

Konečno še enkrat: Koljite sedaj, ko je živina, katere radi pomanjkanje krme ni mogoče ohraniti, še dobro rejena in zbirajte zaloge za poletje 1918. Za leto 1918 naj se Avstrija razbremenjuje in vpreže Ogrska.

Naše uredništvo bo skušalo dobiti strokovnjaki opis, kake se goveje meso dobro posuši in okadi, da se v toplejšem času ne pokvari. Če se bo doma klala živina, se bodo dotičniki oskrbeli z mesom, na drugi strani pa bo naša vlada prisiljena, da bo vsled nastalega pomanjkanja živine vendar konečno prisilila naše ljubeznjive sodržavljane Ogrce, da bodo začeli v večji meri prazniti svoje polne hleve. Naš kmet mora dati zadnje vole iz hleva, dočim se živinorejca na Ogrskem lepo razvija ter množi obratna sredstva za bodočnost.

Naše žrtve za domovino.

Dne 8. septembra t. l. je umrl v vojaški bolnici v Celju v starosti 22 let Ciril Gomzi, pešec p. št. 87, edini sin znane narodne in obče priljubljene rodbine v Ormožu kot žrtev mučne epidemične bolezni. Pokojnika so prepeljali iz Celja v Ormož in dne 25. sept. na domačem pokopališču položili v rodbinsko grobnico.

Pri ednajsti laški ofenzivi je padel, od sovražne strojnice zadet, na Krasu Janez Ornik, doma iz Bačkove župnije Sv. Ana na Krembergu. Bil je pošten slovenski mož vesele narave. Padli zapušča vdovo s tremi nedoraslimi otroki.

Padel je blizu Gorice nekdanji gospodar Fr. Romih iz Sladke gore pri Šmarju. Vedno je želel videti še svoj kraj, pa izdajalski Lah ga je uničil z granato. Imel je lep pogreb, kakor je njegovemu že nad 80letnemu očetu pisal g. vojni kurat. Sel je za svojim bratom Jurijem, ki je že l. 1915 moral dati svoje še mlado življenje za domovino.

Padel je dne 19. avgusta na italijanskem bojišču Konrad Šift iz Šentovca pri Slov. Bistrici, zadet v glavo. Bil je vrl slovenski fant star 24 let. Bil je ljubitelj »Slov. Gospodarja« in ponos svojih starišev.

S tužnim srcem vam javim žalostno vest, da smo med drugim izgubili pri 11. soški bitki blagega mladeniča Franca Rojko v cvetu mladeniških let. Komaj 22 let star je moral dati svoje življenje za domovino in cesarja. Doma je bil iz Ragoznice pri Sv. Barbari. Kako se je rajni Franc veselil dopusta! Ali Vsemogočni ga je poklical na dopust v nebeško domovino. Umrl je v bolnišnici 407 za ranami, dobljenimi dne 4. septembra. Vsem njegovim tovarišem, ki smo ga poznali, nam je zaplakalo srce, ko je prišla vest k stotnji, da je umrl. Njegove prsi je krasila srebrna svetinja II. vrste in bronasta ter Karlov križec. Bil je zavezanec Slovenec in dober vojak. Rad je prebiral »Sl. Gospodarja« in druge slovenske časnike. — V imenu tovarišev: Janez Granda.

Na italijanskem bojišču je zadet od granate daroval svoje življenje dne 28. julija t. l. v cvetu mladosti star komaj dvajset let Alojzij Šket, posestnikov sin, doma iz Belega pri Šmarju. Rajni je bil občepriljubljen mladenič tihega in mirnega značaja.

„Prost mora biti, prost moj rod!“

Vse bogastvo, kar ga ima svet, pride iz zemlje in na prvem mestu pa je v tem oziru človeški živež. Zlato in zlatni kamni nimajo brez živeža prav nobene vrednosti. In kdo pripravlja živež za vse stanovce? Ali ne kmet? Zato bi se smel in moral kmetijski stan bolj spoštovati in od vlade (države) bolj podpirati nego trgovina in industrija. Žal, da temu ni tako, posebno na Slovenskem ne.

Kjer je več sinov pri hiši, navadno dobi starejši sin kmetijo, drugi pa gredo v mesta ali v rudokope, ker kmetija ne nese toliko dobička, da bi se mogli vsi doma vzdrževati. In ravno tako je z našim ženstvom. Oni pa, ki je ostal na kmetiji, se trudi in v potu svojega obraza dela do smrti, če se hoče pošteno preživeti. Toraj se vidi, da je kmetijski stan najtežavnejši stan na svetu.

Nek ga kmeta sem vprašal, zakaj pošilja svoje otroke v šulferajnsko šolo. Kmet mi odgovori: Zato, da jim ne bo treba na »gruntu« delati. Iz tega se vidi, kako nam nemške šole škodujejo. Te šole vzgojujejo otroke za mesta in tuje kraje in jim trgajo iz src ljubezen do slovenskega doma in do domačega kraja.

Tudi pri ustroju naših ljudskih šol je za kmetški naraščaj slabo. Naj bi se že v ljudski šoli polagalo na srce ljubezen do domače grude in tudi podučevalo kaj o kmetijstvu. Seveda se pač morajo slovenski otroci bolj nemščine učiti, kakor da bi se brez nje živeti ne moglo. Mogoče se danes po nemško lažje strada...

Nek izvrsten učitelj mi je pravil, kako predrzni so sem privandri Nemci. Pred leti je kupil v Savinjski dolini Nemec tovarno. Ko prideta nekega dne s tem tovarnarjem skupaj, mu je rekel: »Zakaj pa Vi vaše učence boljše nemško ne učite, da se jaz ne morem z vašimi ljudmi pogovarjati?« Pa še več, kar je pisec teh vrst sam doživel. Imel sem opravke v tovarni na P. in vprašam uradnika nekaj po slovensko, a zavrne me takoj: »Hier muss man deutsch sprechen.« (Tukaj se mora nemško govoriti). Čudno! Sedaj nam že nemški privandri škriči hočejo ukazovati, kako naj mi na svoji zemlji govorimo. Zavoljo par tujcev pa bi naj že morali vsi nemško znati!

Ravno tako se nam Slovencem godi krivica pri raznih c. kr. uradih in na železnicah. Ker že nad 50 let kmetujem ter sem imel večkrat opraviti s takimi uradi, posebno na glavarstvu, da niso takšni privandri znali ali niso hoteli znati slovenski tako, da je moral biti vedno tolmač zraven. Večkrat sem pa tudi naletel na kakšnega nemškutarja, ki je dobro znal slovenski, pa ni hotel govoriti. Povsod se je slovenski jezik zapostavljal. Če je prišel cigan ali raztrgan capin, da je le nemško znal, pa je že imel prednost pred domačim slovenskim kmetom. Ali je to enakovrednost?

Zakaj nam vlada vendar ne da pri nas do mačih uradnikov, da morajo biti večinoma privandri tujci in potomci nekdanjih graščakov, ki smatrajo kmeta kot sužnja pa ne samo kmeta, ampak sploh Slovence bi naj temu »Herrenvolku« hlapčevali. Seveda pač mora biti tako, kakor nam iz Berolina komandirajo, da se čim prej doseže most do Adrije.

Tako ne more in ne sme biti še nadalje! »Prost mora biti, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod!« Da se to kmalu doseže, kličemo: Jugoslovanska misel naprej! Dokler se ne uresniči vse zahteve naše izjave od 30. majnika 1917, tako dolgo ne smemo mirovati!

Ko bo to doseženo potem bo v avstrijski Jugoslaviji prišel kmet do svoje veljave. Delujmo krepko, ne odnehajmo poprej, dokler ne dosežemo združene Jugoslavije pod vladno Habsburžanov.

Savinjski kmet.

Kaj bo z našo mladino?

Napisal A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

Vojska zahteva vsestranske žrtve. Razum onih — ne vem, kako jih naj imenujem —, ki izrabljajo nesrečo domovine ter si na njene troške pridobivajo bogastvo, premoženje in dobro življenje, razum teh torej se moramo vsi žrtvovati.

Sedanji ostri čas zahteva žrtve tudi od naše mladine in sicer težke žrtve, ki jih bomo prav spoznali in čutili se le v bližnji bodočnosti. Mladina, otroci, ki so up in nada boljše prihodnosti, trpijo prvič, ker jim zvečine manjka vodilne roke za odgojo: očete so ponajveč pri vojaki, matere slabe, s polnimi rokami dela in s težko glavo skrbi, šola danes le postranska stvar, pomanjkanje učiteljev in če so v civilni službi, brigati se morajo za vse drugo bolj kakor za odgojo in pouk šolske mladine. Po mestih je mladina skoraj podivjala, na kmetih posurovela. Oblasti so sicer spočetka povzdignile svoj glas, češ, naj bi se mladini posebno sedaj posvetilo več skrbi, naj bi se občevala kot dragocen zaklad države in naj bi jo vzgojni činitelji privedli zdravo in nepokvarjeno iz sedanjega viharnega časa v pristanišče miru. Toda ti glasovi so se poizgubili v močnem vrtenju raznih bojnih dogodkov.

Večji otroci na deželi pomagajo staršem pri kmetiskem delu, na redni pouk pri njih niti misliti ni. Koliko otrok je zapustilo v zadnjih treh letih šolo, ki bodo pozneje bridko občutili pomanjkljivost šolskega pouka, zakaj pridobljeno znanje ne tiči dovolj globoko v njih notranjosti in ne more postati trajna duševna last. — Iz raznih dopisov, ki jih dobivamo dan za dnevom iz vrst naših slovenskih vojakov, je razvidno, da je sedanja šola — dasi je na nji še marsikaj pomanjkljivega — vendar le v polni meri izvrševala svojo nalogo. Prosim, le citajte razna pisma in poročila v »Slov. Gosp.« in uverili se boste, da pišejo slovi. vojaki zvečine lep, gladek slog, vidi in pozna se, da so ti ljudje doma mnogo čitali, da so se nadalje obraževali. Veliko zaslugo imajo v tem oziru, kajpada, tudi naše mladinske organizacije, izobraževalna društva, katerih velik pomen za splošno ljudsko omiko se ne more utajiti. Po vojski bode seveda v tem oziru marsikaj drugače; vrste analfabetov se bodo začele množiti in manjkalo bode duševne podlage.

Vojni čas je za našo mladino težek, žrtvepoln čas. Tisoč in tisoč otrok je izgubilo očete, tisoč in tisoč otrok težko dela in s starši vred strada, da strada, in to v dobi, ko bi se moralo njih telo razvijati. Mladina sedanjih bojnih let bode nekoč, ko doraste, znala le malo povedati o blaženosti in sreči detinskih let, kakršne smo uživali nekdaj mi. Iz trde, jeklene sedanjosti jo vodi življenska pota v temno bodočnost.

Težka je naloga, brigati se v sedanjih razmerah za mladino, težko je skrbeti za nje odgojo in pouk, zakaj sto in sto drugih skrbi, zlasti skrb za vsakdanji kruh, nas obdaja, vendar kolikor moremo, brigajmo se za naš mladi naraščaj, ne krati mu brez velike sile potrebnega nauka. Četudi otroci sedaj še ne morejo pojmiti vrednosti dobre šolske naobrazbe, v poznejši dobi nam bodo hvaležni za našo skrb.

Domače klanje goveje živine.

Skrb, kako preživiti svoje družine in delavce, je nagnila že marsikaterega kmeta, da je zaklal doma kako govedo, meso posušil (prekadiril) ali pa dal napraviti iz njega klobase za spomlad in poletje, ko bo večje in splošno pomanjkalo živil. Domače klanje govede pod 250 kg je dovoljeno. Cesarska namestnija je dne 20. septembra, kakor smo že poročali, izdala sledeči odlok:

»Ker bo najbrž vsled pičlosti krme v jeseni večje število živine na razpolago, je namestništvo na podlagi odloka z dne 24. januarja 1917, dež. zak. št. 6, in odredbenega lista obstoječo prepoved klanja govede omejilo, da smejo odslej dovoljevati okrajna glavarstva večjim podjetjem in kmetiskim posestnikom klati doma, ako je pričakovati, da se bo pridobljeno meso posušilo, okadilo ali na enak način ohranilo za poznejšo porabo, ko namreč ne bo več dovolj živine na razpolago in, ako se je zanesti, da dotične osebe mesa ne bodo prodale, marveč edino le v lastnem gospodinjstvu porabile. Ker treba ohraniti molzne krave za preskrbo mleka, vole za obdelovanje in skromni ostane velike živine pa za prehrano armade, ostane le mlada živina na razpolago, ter se sme klati na domu izključno le živali pod 250 kg žive teže.«

Ravnatelj graške živalske vnočevalnice Fr. Schreiter piše o tem:

»Čeravno se znižuje stanje živine neprenehoma, bode vendar treba z ozirom na pomanjkanje krme in možnost prezimljenja množino živine še znižati. Pri tem se odgovornim osebam vsiljuje vprašanje: »Kaj pa bo potem?« Pred vsem pa vprašanje: »Od kod naj vzame dežela v poletju, od marca do avgusta 1918 meso, ko se je že letos povprečno 100.000 glav na mesec porabilo, in posebno odkod naj se preskrbi naša armada?« Na te je treba podati praktičen in izvršljiv odgovor, ki se naj glasi: Povsod se bo moralo z živino in mesom bolj kakor doslej varčevati. Zaloga živine, ki je bila namenjena v porabo za drugo leto, a se bo radi pomanjkanja krme morala klati že letos, se ne bo smela več porabiti. Te zaloge mesa bo treba na vse mogoče načine in možnosti prihraniti za šest suhih mesecev prihodnjega leta. Z obširnejšim devoljenjem klanja pod 250 kg težke živine doma, zlasti pri gospodinjstvih pridelovalcev z večje potrebo mesa v jeseni 1917 je dana priložnost gospodarsko nevhvaležne krmojedce v dobro rejenem stanju poklati ter njih meso osušiti ali okaditi kot nadomestek svinjetine za prihodnje leto.

Konečno še enkrat: Koljite sedaj, ko je živina, katere radi pomanjkanje krme ni mogoče ohraniti, še dobro rejena in zbirajte zaloge za poletje 1918. Za leto 1918 naj se Avstrija razbremenjuje in vpreže Ogrska.«

Naše uredništvo bo skušalo dobiti strokovnjaki opis, kake se goveje meso dobro posuši in okadi, da se v toplejšem času ne pokvari. Če se bo doma klala živina, se bodo dotičniki oskrbeli z mesom, na drugi strani pa bo naša vlada prisiljena, da bo vsled nastalega pomanjkanja živine vendar konečno prisilila naše ljubeznjive sodržavljane Ogrce, da bodo začeli v večji meri prazniti svoje polne hleve. Naš kmet mora dati zadnje vole iz hleva, dočim se živinorejca na Ogrskem lepo razvija ter množi obratna sredstva za bodočnost.

Naše žrtve za domovino.

Dne 8. septembra t. l. je umrl v vojaški bolnici v Celju v starosti 22 let Ciril Gomzi, pešec p. p. št. 87, edini sin znane narodne in obče priljubljene rodbine v Ormožu kot žrtev mučne epidemične bolezni. Pokojnika so prepeljali iz Celja v Ormož in dne 25. sept. na domačem pokopališču položili v rodbinsko grobnico.

Pri ednajsti laški ofenzivi je padel, od sovražne strojnice zadet, na Krasu Janez Ornik, doma iz Bačkove župnija Sv. Ana na Krembergu. Bil je pošten slovenski mož vesele narave. Padli zapušča vdovo s tremi nedoraslimi otroki.

Padel je blizu Gorice nekdanji gospodar Fr. Romih iz Sladke gore pri Šmarju. Vedno je želel videti še svoj kraj, pa izdajalski Lah ga je uničil z granato. Imel je lep pogreb, kakor je njegovemu že nad 80letnemu očetu pisal g. vojni kurat. Sel je za svojim bratom Jurijem, ki je že l. 1915 moral dati svoje še mlado življenje za domovino.

Padel je dne 19. avgusta na italijanskem bojišču Konrad Šift iz Šentovca pri Slov. Bistrici, zadet v glavo. Bil je vrl slovenski fant star 24 let. Bil je ljubitelj »Slov. Gospodarja« in ponos svojih starišev.

S tužnim srcem vam javim žalostno vest, da smo med drugim izgubili pri 11. soški bitki blagega mladeniča Franca Rojko v cvetu mladeniških let. Komaj 22 let star je moral dati svoje življenje za domovino in cesarja. Doma je bil iz Ragoznice pri Sv. Barbari. Kako se je rajni Franc veselil dopusta! Ali Vsemogočni ga je poklical na dopust v nebeško domovino. Umrl je v bolnišnici 407 za ranami, dobljenimi dne 4. septembra. Vsem njegovim tovarišem, ki smo ga poznali, nam je zaplakalo srce, ko je prišla vest k stotnji, da je umrl. Njegove prsi je krasila srebrna svetinja II. vrste in bronasta ter Karlov križec. Bil je zavezanec Slovenec in dober vojak. Rad je prebiral »Sl. Gospodarja« in druge slovenske časnike. — V imenu tovarišev: Janez Granda.

Na italijanskem bojišču je zadet od granate daroval svoje življenje dne 28. julija t. l. v cvetu mladosti star komaj dvajset let Alojzij Šket, posestnikov sin, doma iz Belega pri Šmarju. Rajni je bil občepriljubljen mladenič tihega in mirnega značaja.

V vojaški bolnici v Welsu na Gornje Avstrijskem je nepričakovano umrl Tomaž Žebot, posestnik iz Selnice ob Muri. Umrl je za ranami, dobljenimi na laški fronti. Rajni je bil priden delavec in skrben oče svoji družini.

Na italijanski fronti je padel Boštjan Ockerl, kmetski mladenič iz St. Jakoba v Slov. goricah. Padli je edini sin in zadnji moški potomec odlične Ockerleve rodbine. Bil je nečak vlč. g. Jakoba Ockerl, župnika pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

Dne 1. septembra je na soški fronti umrl junaške smrti vzgledni mladenič Janez Schweiger iz Polzele, deseterik oddelka strojnih pušk. Bil je izredno dober in priden ter hvaležen sin svojih staršev. Bog tolaži njegove potrte svojce, katerih drugi takisto vzgledni sin, ozir. brat je že dve leti v laškem vjetništvu.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču deževno in snežno vreme omejuje vojna povzpetja. Soča je narasla mestoma za pet metrov. Na celi črti od morja do švicarske meje se vršijo manjši spopadi. Francozi in Angleži pošiljajo noč in dan čete in vojne potrebščine na italijansko fronto. Južnofrancoske in gornjeitalijanske železnice so za civilni promet popolnoma zaprte. — Nemška armada je na skrajnem severnem krilu ruskega bojišča dosegla znaten uspeh nad Rusi. Zasedla je otoka Oesel in Dagö, ki ležita pred Ruskim zalivom v Vzhodnem morju. V zalivu Sölamund (med otokoma Dagö in Oesel) se je 14. t. m. vršila pomorska bitka med nemškimi in ruskimi ladjami. Rusko poročilo pravi, da sta se potopila ruski torpedni čoln »Grom« in topničarka »Neord«, istotako sta se baje na nemški strani potopili dve bojni ladji. Ko je dobila ruska mornarica pomoč, je nemško brodovje zbežalo. — Na ruski fronti med Vzhodnim in Črnim morjem nič posebnega. — Na francoskem bojišču, posebno v Flandriji je dosegel sovražnik zadnji teden precejšnje uspehe. Nemci so se na angleškem delu bojišča morali umakniti za 10 km. — Na ostalih bojiščih položaj nespremenjen.

Razne politične vesti.

V torkovi seji državne zbornice je bilo na dnevnem poročilo odseka za begunce o znanih dogodkih v taborišču za begunce v Vagni, o katerih smo že poročali. O razmerah v Vagni je govoril notranji minister grof Togenburg ter povdarjal, da upravnih uradnikov v taborišču ne zadene nobena krivda. Poslanec dr. Laginja je podal izjavo, da se strinja s predlogi, kakor jih je sklenil odsek za begunce, nakar so bili tudi z večino glasov sprejeti. Več poslancev je vložilo nujno interpelacijo o vzroku, zakaj je špeh in meso, ki se uvaža iz Ogrskega v naše dežele, tako neprimerno drago. Vzroke te druginje je pojasnjeval minister za ljudsko prehrano pl. Höfer ter rekel, da so na Ogrskem nastavljene najvišje cene; in sicer 5—6 K žive teže pri govedu in tudi pri svinjah, toda za te najvišje cene na Ogrskem ne moremo dobiti ne špeha in tudi ne svinjskega mesa; če hočemo torej dobiti špeh in meso iz Ogrske, moramo plačati neprimerno visoke cene. O predmetu je še govorilo več poslancev. Zbornici je predložil ministrski predsednik zakonski načrt glede delokroga nanovo ustanovljenega ministrstva za socialno oskrbo. Finančni minister je pa osrečil državno zbornico z zakonskim predlogom ali načrtom o novem davku na sadjevec in na vina. Finančni minister predlaga, da se naloži na hektoliter sadjevca 8 K davka, na hektoliter vinskega mošta ali vina pa 32 K. Sadjevec, vino in mošt, kolikor se ga potrebuje za domačo rabo, bi pa naj bil davka prost. Novi državni davek na vino bi naj stopil v veljavo že s 1. januarjem prihodnjega leta ter bo državi baje nosil 105 milijonov. Ko je se vložil poslanec dr. Benkovič predlog glede prehudega rekviriranja slame in sena na Štajerskem, je bila torkova seja zaključena.

V finančnem odseku je vložil nemški poslanec dr. Steinwender predlog za zvišanje nekaterih davkov. Na vprašanje poslancev glede odpusta črnovojnikov, rojenih v letih 1865 in 1866, je odgovoril domobranski minister, da so dobila vojaška

poveljstva ukaz skrbeti zato, da se črnovojniki imenovanih letnikov kakor hitro mogoče izpustijo iz črnovojniške službe.

V proračunskem odseku je bil z večino glasov sprejet začasni državni proračun za dobo šest mesecev. Vladi se je namreč posrečilo pridobiti na svojo stran Poljake, katerim je morala dati več obljub: o pripravnem času zopet nevojaškega cesarskega namestnika; Galiciji se prizna nekaj vojno-dajatvenih olajšav; glede plačila škod, povzročenih po vojni, je pa vlada baje obljubila Galiciji 800 milijonov kron. To je že nekaj, kar je potolažilo zlasti poljske plemenitaše.

Jugoslovani pri Seidlerju. Poslanca dr. Korošec in dr. Laginja sta bila dne 16. oktobra v imenu Jugoslovanskega kluba pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju in sta izjavila, da klub vstraja pri svojem opozicijskem stališču napram vladi, ker vlada ni nič storila, kar bi moglo spreminiti klubovo stališče.

Nemški Nacionalverband, v katerem so bile združene vse nemške liberalne stranke, je v razsuhu. Najprvo so iz njega izstopili nemški radikalci, ta zgled je slabo vplival na nemške agrarce. Posledica pa je bila, da je načelnik Nacionalverbanda, poslanec Dohernik dne 12. oktobra odstopil. Kakor je bilo pričakovati, so se sedaj vsi ti nemški bratci zopet našli pri drugače pogrnjeni mizi, dali bodo svoji zvezi drugo ime, nekoliko predrugačili svoja pravila in izvolili novo predsedstvo sicer bo pa menda ostalo vse pri starem.

Rusko-Poljska, to je od Avstrije in Nemčije zasedeni deli, je dobila vladarsko svetovalstvo, ki bo v bodoče vodilo vladne posle Rusko-Poljske in ki je sestavljeno iz treh mož. Naš cesar je dne 14. oktobra ob stoletnici smrti velikega poljskega narodnega junaka Kosciuszka sporazumno z nemškim cesarjem imenoval v ta vladarski svet sledeče tri može in sicer: varšavskega nadškofa pl. Kakovski, varšavskega mestnega predsednika kneza Lubomirski in veleposestnika pl. Ostrovski.

V bolgarskem sobranju je ministrski predsednik Radoslavov prečital prestolni govor carja Ferdinanda, v katerem omenja, da se je tudi Bolgarija sporazumno z zaveznicami podvzela odgovoriti na plemeniti mirovni poziv sv. Očeta, toda četveresporazumne države so odklonile mirovno ponudbo in so torej samo one odgovorne pred Bogom in ljudmi za nadaljevanje vojske. V prestolnem govoru še nadalje naznani, da namerava bolgarska vlada izpopolniti vseučilišče v Sofiji z ustanovitvijo medicinskega oddelka.

Tedenske novice.

Oporoka dr. Kreka. Tržaška »Edinost« imenuje rajnega dr. Kreka slovenskega Strossmajerja. Poročevalcu »Edinosti« je rekel dr. Krek ob slovesu sledeče besede, ki zvenijo kot oporoka: »Povej domovini, naj ne obupa, naj ne omaga! Naša ideja, misel našega združenja zmaga vkljub vsemu in proti vsemu, ker mora zmagati! Ni je moči, ki bi zaustavila pot temu razvoju! Vi vsi, ki ste ostali doma, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje! To boji vaš cilj, to vsebina vašega življenja in Bog vas blagoslovi!«

Slovenski junaki odgovarjajo. Desetnik Anton Teržan od 87. pešpolka nam piše: Nam vojakom na fronti se »Štajerc« vsiljuje številko za številko. Ko pregledamo v »Štajercu« št. 7 dne 16. septembra uvodni članek »Blazna politika«, smo bili vsi mnenja, da je edino taka politika naših voditeljev, ki se »Štajercu« ne dopade pravilna in da ni ta politika, ampak le Štajerc blažen, ker hoče očrtniti one, ki zahtevajo za naš jugoslovanski narod ujedinenje pod habsburško krono. Pregledali smo »Štajerčeve« nesramne župe tudi dalje ter našli, da se mu je zelo zameril naš slovenski junak Janko Mlaker, ker je hvalil v »Slov. Gospodarju« jugoslovansko politiko in je celo zaklical dr. Korošču »Slava!« Ne bomo odgovarjali namesto Mlakarja, kajti to bo opravil gotovo sam, toda radi bi poznali one »stotise« vojakov pri 87. pešp., ki se strinjajo s Štajerčevi nazor. Imamo res par to-

varišev, ki so pristni Nemci, in sicer iz Gornje Avstrijskega, toda če govoriš z njimi, te tudi od njih spoznal, da so vse drugo prej, kot Štajerčevi nazorov. Končno pa naj bo tebi »Štajerc« povedano, da se mi ne čutimo samo kot Štajerce in Avstrijce, ampak tudi kot Jugoslovane, ki preživamo svojo kri za Avstrijo in našega svetlega cesarja ter našo narodno svobodo. Tudi mi kličemo našim prvoboriteljem za naše narodne pravice: Slava! Vojaki 87. pešp. II. stotnije.

Nemci in nemškutarji nam privoščijo samo suženjstvo. Zaveden vojak-mladenič nam piše s severnega bojišča: Razburjenja naših nemškutarjev in ptujskih Nemcev vsled strahu pred uresničenjem upravičenih zahtev od tujcev tlačanih Slovencev po samostojnosti, ki bi nas oprostila nemškega jarma, smo se nadjali. Ne čudimo se, da nam ne privoščijo svobode, saj nam se, čeravno nam vedno sveto zatrjujejo svojo pravičnost in ljubezen napram slovenskemu ljudstvu, niso nikdar privoščili drugega kot suženjstvo, imeli niso za nas drugega kot obrekovanje in nesramna sumničenja. Dogodki ob mobilizaciji 1. 1914 nam to jasno kažejo. Nas so dolžili veleizdaje in povzročili, da so naši najboljši možje imeli velike sitnosti — gotovo iz »ljubezni« do našega naroda. Toda takoj imenovani srbofilci in rusofili so se nemudoma na poziv našega vrhovnega poveljnika odzvali in šli proti kateremukoli sovražniku, niso vprašali, je-li Srb ali Rus, medtem ko so najzvestejši pristasi »Štajerca« naenkrat dobili eden »revmatiš«, da sam neve kako, drugi pa »srčno napako« itd. Rad verjamem, da je srčna napaka, kot jo imajo Nemci in nemškutarji nevarna in taki tudi niso za vojsko, ker zajec ima vsak tako srčno napako, ampak, če ste doma, držite jezike za zobmi. To vam pravimo mi, ki stojimo dan za dnem za domovino v smrtnih nevarnostih. Mi, ki branimo dom pred zunanji sovražniki, ga bomo branili do zadnjega dihleja tudi pred vami farizeji. Našim vrlim narodnim voditeljem pa naše priznanje. Bog z nami in sreča junaka! Štefan Faleš iz Slivnice pri Mariboru v imenu mnogo drugih.

Kako mislijo naši junaki o nameravani jugoslovanski državi. Iz bojnega polja se nam piše: V imenu vseh Slovanov pri našem topniškemu polku pošiljam goreče pozdrave vsem voditeljem združenja Jugoslovancev. Znano nam je, kako bi se rad srdil ptujski »Štajerc« proti vašemu castipolnemu prizadevanju za združitev Jugoslovancev. Celo tukaj nam se vsiljuje ta hujskač, kakor zbežni zajc izpod grmičja. Seveda je povsod odvrnjen, zakaj mi vojaki smo trdi in ponosni na jezik naše ljube slovenske matere. Stojimo že skoro tri in pol leta na bojnem polju za svobodo in enakopravnost vseh narodov. Borimo se za cesarja in našo ljubo Avstrijo. Siloviti sovražni ogenj nas ni razmajal, še manj nas bo na ptujski »Štajerc« preplašil z besedo »veleizdajalci«. Obžalovati moramo, da nas ravno tisti imenujejo »veleizdajalce«, kateri v ptujskih kavarnah in šnopsarnah posedajo in Bogu čas kradejo. Že približno tri in pol leta delujemo in se vojskujemo, da besni sovražnik ne vdre v monarhijo, a za zahvalo nas Nemci in štajerčijanci imenujejo veleizdajalce. Sicer pa nas ptujski »Štajerc« lahko imenuje veleizdajalce, nas to nič ne vznemirja, ker nimamo kosmate vesti, kakor nemškutarji. Z vso navdušenostjo zakličemo: naprej, dokler ne dosežemo svobode in ujedinenja Jugoslovancev pod habsburško krono presvetlega cesarja Karla. Živela avstrijska Jugoslavija! — V imenu tovarišev Jožef Cerjak, topniški polk št. 6, polbaterija št. 4, bojna pošta št. 386.

Uradno nemškutarjenje na mariborskem okrajnem glavarstvu. Iz mariborske okolice se nam piše: Ob priliki pregledovanja posameznih gospodarskih listov je imel marsikateri posestnik priložnost do dna srca se zgražati nad nevednostjo nemškega uradništva, ki je slovenske kraje in imena spacilo do nepoznanja. Kdo naj se ne smeji, če bere: Schunkoverch, nad sredmi recki, Voudschi Repp, Vantschia Jama! Domača (vulgo) imena v nemškem kožuho so: Reppnigg, Poscharnigg, Ma-schegg! (Maček), Prapartnigg, Trintsche (Tinče), Daboy (Dobaj), Karauschetz (!), Serschen (zakaj ne Sehrschön?) itd. Vrhunec vse učenosti je pa pri imenu — Tepéh — razlil uradnik na papir. Najbrž je imel slabe oči, da je izpustil kovčnico ehter zapisal kratko, pa nemško besedico »Tepp«. Nehote se vprašamo: Kdo ostane pri vsem tem »Tepp«? Odgovora ne najdemo težko. Mimogrede bodi tudi omenjeno, da je skoro polovica podat-

V vojaški bolnici v Welsu na Gornje Avstrijskem je nepričakovano umrl Tomaž Žebot, posestnik iz Selnice ob Muri. Umrl je za ranami, dobljenimi na laški fronti. Rajni je bil priden delavec in skrben oče svoji družini.

Na italijanski fronti je padel Boštjan Ockerl, kmetski mladenič iz St. Jakoba v Slov. goricah. Padli je edini sin in zadnji moški potomec odlične Ockerleve rodbine. Bil je nečak vlč. g. Jakoba Ockerl, župnika pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

Dne 1. septembra je na soški fronti umrl junaške smrti vzgledni mladenič Janez Schweiger iz Polzele, deseterik oddelka strojnih pušk. Bil je izredno dober in priden ter hvaležen sin svojih staršev. Bog tolaži njegove potrte svojce, katerih drugi takisto vzgledni sin, ozir. brat je že dve leti v laškem vjetništvu.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču deževno in snežno vreme omejuje vojna povzpetja. Soča je narasla mestoma za pet metrov. Na celi črti od morja do švicarske meje se vršijo manjši spopadi. Francozi in Angleži pošiljajo noč in dan čete in vojne potrebščine na italijansko fronto. Južnofrancoske in gornjeitalijanske železnice so za civilni promet popolnoma zaprte. — Nemška armada je na skrajnem severnem krilu ruskega bojišča dosegla znaten uspeh nad Rusi. Zasedla je otoka Oesel in Dagö, ki ležita pred Ruskim zalivom v Vzhodnem morju. V zalivu Sölamund (med otokoma Dagö in Oesel) se je 14. t. m. vršila pomorska bitka med nemškimi in ruskimi ladjami. Rusko poročilo pravi, da sta se potopila ruski torpedni čoln »Grom« in topničarka »Neord«, istotako sta se baje na nemški strani potopili dve bojni ladji. Ko je dobila ruska mornarica pomoč, je nemško brodovje zbežalo. — Na ruski fronti med Vzhodnim in Črnim morjem nič posebnega. — Na francoskem bojišču, posebno v Flandriji je dosegel sovražnik zadnji teden precejšnje uspehe. Nemci so se na angleškem delu bojišča morali umakniti za 10 km. — Na ostalih bojiščih položaj nespremenjen.

Razne politične vesti.

V torkovi seji državne zbornice je bilo na dnevnem poročilo odseka za begunce o znanih dogodkih v taborišču za begunce v Vagni, o katerih smo že poročali. O razmerah v Vagni je govoril notranji minister grof Togenburg ter povdarjal, da upravnih uradnikov v taborišču ne zadene nobena krivda. Poslanec dr. Laginja je podal izjavo, da se strinja s predlogi, kakor jih je sklenil odsek za begunce, nakar so bili tudi z večino glasov sprejeti. Več poslancev je vložilo nujno interpelacijo o vzroku, zakaj je špeh in meso, ki se uvaža iz Ogrskega v naše dežele, tako neprimerno drago. Vzroke te druginje je pojasnjeval minister za ljudsko prehrano pl. Höfer ter rekel, da so na Ogrskem nastavljen najvišje cene; in sicer 5—6 K žive teže pri govedu in tudi pri svinjah, toda za te najvišje cene na Ogrskem ne moremo dobiti ne špeha in tudi ne svinjskega mesa; če hočemo torej dobiti špeh in meso iz Ogrske, moramo plačati neprimerno visoke cene. O predmetu je še govorilo več poslancev. Zbornici je predložil ministrski predsednik zakonski načrt glede delokroga nanovo ustanovljenega ministrstva za socialno oskrbo. Finančni minister je pa osrečil državno zbornico z zakonskim predlogom ali načrtom o novem davku na sadjevec in na vina. Finančni minister predlaga, da se naloži na hektoliter sadjevca 8 K davka, na hektoliter vinskega mošta ali vina pa 32 K. Sadjevec, vino in mošt, kolikor se ga potrebuje za domačo rabo, bi pa naj bil davka prost. Novi državni davek na vino bi naj stopil v veljavo že s 1. januarjem prihodnjega leta ter bo državi baje nosil 105 milijonov. Ko je se vložil poslanec dr. Benkovič predlog glede prehudega rekviriranja slame in sene na Štajerskem, je bila torkova seja zaključena.

V finančnem odseku je vložil nemški poslanec dr. Steinwender predlog za zvišanje nekaterih davkov. Na vprašanje poslancev glede odpusta črnovojnikov, rojenih v letih 1865 in 1866, je odgovoril dohodninski minister, da so dobila vojaška

poveljstva ukaz skrbeti zato, da se črnovojniki imenovanih letnikov kakor hitro mogoče izpustijo iz črnovojniške službe.

V proračunskem odseku je bil z večino glasov sprejet začasni državni proračun za dobo šest mesecev. Vladi se je namreč posrečilo pridobiti na svojo stran Poljake, katerim je morala dati več obljub: o pripravnem času zopet nevojaškega cesarskega namestnika; Galiciji se prizna nekaj vojno-dajatenih olajšav; glede plačila škod, povzročenih po vojni, je pa vlada baje obljubila Galiciji 800 milijonov kron. To je že nekaj, kar je potolažilo zlasti poljske plemenitaše.

Jugoslovani pri Seidlerju. Poslanca dr. Korošec in dr. Laginja sta bila dne 16. oktobra v imenu Jugoslovanskega kluba pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju in sta izjavila, da klub vstraža pri svojem opozicijskem stališču napram vladi, ker vlada ni nič storila, kar bi moglo spreminiti klubovo stališče.

Nemški Nacionalverband, v katerem so bile združene vse nemške liberalne stranke, je v razsulu. Najprvo so iz njega izstopili nemški radikalci, ta zgled je slabo vplival na nemške agrarce. Posledica pa je bila, da je načelnik Nacionalverbanda, poslanec Dohernik dne 12. oktobra odstopil. Kakor je bilo pričakovati, so se sedaj vsi ti nemški bratci zopet našli pri drugače pogrnjeni mizi, dali bodo svoji zvezi drugo ime, nekoliko predrugačili svoja pravila in izvolili novo predsedstvo sicer bo pa menda ostalo vse pri starem.

Rusko-Poljska, to je od Avstrije in Nemčije zasedeni deli, je dobila vladarsko svetovalstvo, ki bo v bodoče vodilo vladne posle Rusko-Poljske in ki je sestavljeno iz treh mož. Naš cesar je dne 14. oktobra ob stoletnici smrti velikega poljskega narodnega junaka Kosciuszka sporazumno z nemškim cesarjem imenoval v ta vladarski svet sledeče tri može in sicer: varšavskega nadškofa pl. Kakovski, varšavskega mestnega predsednika kneza Lubomirski in veleposestnika pl. Ostrovski.

V bolgarskem sobranju je ministrski predsednik Radoslavov prečital prestolni govor carja Ferdinanda, v katerem omenja, da se je tudi Bolgarija sporazumno z zaveznicami podvzela odgovoriti na plemeniti mirovni poziv sv. Očeta, toda četveresporazumne države so odklonile mirovno ponudbo in so torej samo one odgovorne pred Bogom in ljudmi za nadaljevanje vojske. V prestolnem govoru še nadalje naznani, da namerava bolgarska vlada izpopolniti vseučilišče v Sofiji z ustanovitvijo medicinskega oddelka.

Tedenske novice.

Oporoka dr. Kreka. Tržaška »Edinost« imenuje rajnega dr. Kreka slovenskega Strossmajerja. Poročevalcu »Edinosti« je rekel dr. Krek ob slovesu sledeče besede, ki zvenijo kot oporoka: »Povej domovini, naj ne obupa, naj ne omaga! Naša ideja, misel našega združenja zmaga vkljub vsemu in proti vsemu, ker mora zmagati! Ni je moči, ki bi zaustavila pot temu razvoju! Vi vsi, ki ste ostali doma, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje! To boji vaš cilj, to vsebina vašega življenja in Bog vas blagoslovi!«

Slovenski junaki odgovarjajo. Desetnik Anton Teržan od 87. pešpolka nam piše: Nam vojakom na fronti se »Štajerci« vsiljuje številko za številko. Ko pregledamo v »Štajercu« št. 7 dne 16. septembra uvodni članek »Blazna politika«, smo bili vsi mnenja, da je edino taka politika naših voditeljev, ki se »Štajercu« ne dopade pravilna in da ni ta politika, ampak le Štajerc blažen, ker hoče očrniti one, ki zahtevajo za naš jugoslovanski narod ujedinenje pod habsburško krono. Pregledali smo »Štajerčeve« nesramne župe tudi dalje ter našli, da se mu je zelo zameril naš slovenski junak Janko Mlaker, ker je hvalil v »Slov. Gospodarju« jugoslovansko politiko in je celo zaklical dr. Korošču »Slava!« Ne bomo odgovarjali namesto Mlakarja, kajti to bo opravil gotovo sam, toda radi bi poznali one »stotise« vojakov pri 87. pešp., ki se strinjajo s Štajerčevimi nazori. Imamo res par to-

varišev, ki so pristni Nemci, in sicer iz Gornje Avstrijskega, toda če govoriš z njimi, te tudi od njih spoznal, da so vse drugo prej, kot Štajerčevih nazorov. Končno pa naj bo tebi »Štajerc« povedano, da se mi ne čutimo samo kot Štajerci in Avstrijci, ampak tudi kot Jugoslovane, ki preživamo svojo kri za Avstrijo in našega svetlega cesarja ter našo narodno svobodo. Tudi mi kličemo našim prvoboriteljem za naše narodne pravice: Slava! Vojaki 87. pešp. II. stotnije.

Nemci in nemškutarji nam privoščijo samo suženjstvo. Zaveden vojak-mladenič nam piše s severnega bojišča: Razburjenja naših nemškutarjev in ptujskih Nemcev vsled strahu pred uresničenjem upravičenih zahtev od tujcev tlačnih Slovencev po samostojnosti, ki bi nas oprostila nemškega jarma, smo se nadjali. Ne čudimo se, da nam ne privoščijo svobode, saj nam se, čeravno nam vedno sveto zatrjujejo svojo pravičnost in ljubezen napram slovenskemu ljudstvu, niso nikdar privoščili drugega kot suženjstvo, imeli niso za nas drugega kot obrekovanje in nesramna sumničenja. Dogodki ob mobilizaciji 1. 1914 nam to jasno kažejo. Nas so dolžili veleizdaje in povzročili, da so naši najboljši možje imeli velike sitnosti — gotovo iz »ljubezni« do našega naroda. Toda takoj imenovani srbofilci in rusofili so se nemudoma na poziv našega vrhovnega poveljnika odzvali in šli proti kateremukoli sovražniku, niso vprašali, je-li Srb ali Rus, medtem ko so najzvestejši pristasi »Štajerca« naenkrat dobili eden »revmatizem«, da sam ne ve kako, drugi pa »srčno napako« itd. Rad verjamem, da je srčna napaka, kot jo imajo Nemci in nemškutarji nevarna in taki tudi niso za vojsko, ker zajec ima vsak tako srčno napako, ampak, če ste doma, držite jezike za zobmi. To vam pravimo mi, ki stojimo dan za dnem za domovino v smrtnih nevarnostih. Mi, ki branimo dom pred zunanji sovražniki, ga bomo branili do zadnjega dihleja tudi pred vami farizeji. Našim vrlim narodnim voditeljem pa naše priznanje. Bog z nami in sreča junaka! Štefan Faleš iz Slivnice pri Mariboru v imenu mnogo drugih.

Kako mislijo naši junaki o nameravani jugoslovanski državi. Iz bojnega polja se nam piše: V imenu vseh Slovanov pri našem topniškemu polku pošiljam goreče pozdrave vsem voditeljem združenja Jugoslovancev. Znano nam je, kako bi se rad srdil ptujski »Štajerc« proti vašemu castipolnemu prizadevanju za združitev Jugoslovancev. Celo tukaj nam se vsiljuje ta hujskač, kakor zbežni zajc izpod grmičja. Seveda je povsod odvrnjen, zakaj mi vojaki smo trdi in ponosni na jezik naše ljube slovenske matere. Stojimo že skoro tri in pol leta na bojnem polju za svobodo in enakopravnost vseh narodov. Borimo se za cesarja in našo ljubo Avstrijo. Siloviti sovražni ogenj nas ni razmajal, še manj nas bo na ptujski »Štajerc« preplašil z besedo »veleizdajalci«. Obžalovati moramo, da nas ravno tisti imenujejo »veleizdajalce«, kateri v ptujskih kavarnah in šnopsarnah posedajo in Bogu čas kradejo. Že približno tri in pol leta delujemo in se vojskujemo, da besni sovražnik ne vdre v monarhijo, a za zahvalo nas Nemci in štajerčijanci imenujejo veleizdajalce. Sicer pa nas ptujski »Štajerci« lahko imenuje veleizdajalce, nas to nič ne vznemirja, ker nimamo kosmate vesti, kakor nemškutarji. Z vso navdušenostjo zakličemo: naprej, dokler ne dosežemo svobode in ujedinenja Jugoslovancev pod habsburško krono presvetlega cesarja Karla. Živela avstrijska Jugoslavija! — V imenu tovarišev Jožef Cerjak, topniški polk št. 6, polbaterija št. 4, bojna pošta št. 386.

Uradno nemškutarjenje na mariborskem okraju. Glavarstvu. Iz mariborske okolice se nam piše: Ob priliki pregledovanja posameznih gospodarskih listov je imel marsikateri posestnik priložnost do dna srca se zgražati nad nevednostjo nemškega uradništva, ki je slovenske kraje in imena spacificilo do nepoznanja. Kdo naj se ne smeji, če bere: Schunkoverch, nad sredmi recki, Voudschi Repp, Vantschia Jama! Domača (vulgo) imena v nemškem kožuho so: Reppnigg, Poscharnigg, Ma-schegg! (Maček), Prapartnigg, Trintsche (Tinče), Daboy (Dobaj), Karauschetz (!), Serschen (zakaj ne Sehrschön?) itd. Vrhunec vse učenosti je pa pri imenu — Tepéh — razlil uradnik na papir. Najbrž je imel slabe oči, da je izpustil kovčnico ehter zapisal kratko, pa nemško besedico »Tepp«. Nehote se vprašamo: Kdo ostane pri vsem tem »Tepp«? Odgovora ne najdemo težko. Mimogrede bodi tudi omenjeno, da je skoro polovica podat-